

13.10.2017

Talousvaliokunta
Eduskunta

Viite HE 134/2017 vp / Lausuntopyyntö

**ASiantuntijalausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle
laiksi tulotietojärjestelmästä ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi**

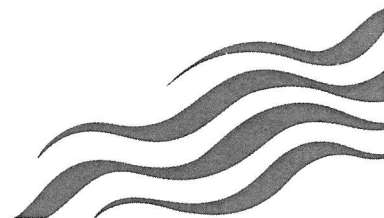
Talousvaliokunta on pyytänyt sosiaali- ja terveysministeriöltä kirjallista lausuntoa asiaan liittyvistä sosiaalivakuutuslainsäädännön muutostarpeista ja käynnissä olevien hankkeiden etenemisestä sekä muista mahdollisista, hallinnollisen taakan näkökulmasta relevanteista tulotietojärjestelmään liittyvistä uudistuksista.

Tulorekisterin perustamista on valmisteltu valtionvarainministeriön asettamassa Kansallisen tulorekisterin perustamishankkeessa, jossa myös sosiaali- ja terveysministeriö on ollut edustettuna.

Sosiaali- ja terveysministeriö puoltaa hallituksen esityksen mukaisen tulorekisterin perustamista ja pitää sen tavoitteita kaikilta osin kannatettavina. Tulorekisterin käyttöönotolla on myönteisiä vaikutuksia palkan- ja muiden tulonsaajien, työnantajien ja julkisen hallinnon kannalta. Tulorekisterin vaikutuksista keskeisin on hallinnollisen taakan vähentyminen niin työnantajilla kuin myös hallinnossa. Hallituksen esityksen vaikutusarvioinnissa on tuotu esille ne olennaiset hyödyt, jotka tulorekisterin käyttöönotolla saavutetaan jo nykytilanteessa. Sosiaali- ja terveysministeriön käsityksen mukaan tulorekisteristä saatava ajantasainen tulotieto myös johtaa jo alkuvaiheessa nykyistä nopeampaan ja laadukkaampaan etuuskäsittelyyn, parantaa etuuspäätösten oikeellisuutta sekä edesauttaa sosiaalivakuutusmaksujen määrittämistä oikeantasoisina.

Työansioita ja työsuhdetta koskevia tietoja käytetään sosiaalivakuutuksessa sekä maksujen että etuuksien perusteena. Hallituksen esityksessä on varsin seikkaperäisesti kuvattu sitä hyvin laajaa tietomäärää, jota sosiaalivakuutuksen toimeenpanijat tarvitsevat lakisääteisiä tehtäviä hoitaessaan. Tulorekisteristä saataisiin esimerkiksi työeläkevakuutusmaksujen, työttömyysvakuutusmaksujen ja työtapaturmavakuutusmaksujen määrittämistä varten kaikki tarvittavat tiedot.

Sen sijaan kaikkia eri etuuksien myöntämistä varten tarvittavia tietoja ei nykytilanteessa vielä saataisi tulorekisteristä. Useita sosiaalivakuutuksen etuuksien kannalta sinänsä tarpeellisia tietoja ei olisi pakollista ilmoittaa tulorekisteriin, koska tehtyjen selvitysten mukaan pakollisuuden on arvioitu tuottavan osalle pieniä yrityksiä kohtuutonta hallinnollista taakkaa. Esityksessä on kuitenkin arvioitu, että suurimmalla osalla yrityksistä olisi jo nyt edellytykset ilmoittaa myös nämä vapaaehtoiset täydentävät tiedot tulorekisteriin. Sosiaali- ja terveysministeriö pitää täydentävien tietojen ilmoittamista tulorekisteriin hyvin tar-

keänä, jotta tulorekisteriä voitaisiin hyödyntää täysimääräisesti sosiaalivakuutuksen etuuksia käsiteltäessä.

Tulorekisterin toteuttaminen edellyttää tehtäväksi useita teknisluonteisia muutoksia sosiaalivakuutuslainsäädäntöön. Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriössä on myös käynnissä valmistelutyö, jossa käydään läpi sosiaalivakuutuslainsäädäntöä ja selvitetään mahdollisuuksia muuttaa sitä niin, että tulorekisteriä voitaisiin hyödyntää mahdollisimman kattavasti. Tässä suhteessa tärkeitä osaluueita ovat sairausvakuutuslain mukainen työtulovakuutus ja työttömyysturva, joissa etuuspäätöksiä tehdään merkittäviä määriä. Sosiaali- ja terveysministeriössä on muun muassa tarkasteltu yhdessä työelämän osapuolten ja Kansaneläkelaitoksen kanssa sairausvakuutuslain työtulovakuutuksen päivärahaetuuksien määräytymisperusteita. Tavoitteena on löytää ratkaisu, joka mahdollistaa etuuden määrittelyn tulorekisteristä saatavilla tiedoilla ja joka toteutetaan kustannusneutraalisti sekä valtion, työnantajien ja vakuutettujen rahoitusosuuksia muuttamatta. Samoin työttömyysturvan osalta pyritään löytämään ratkaisuja, jotka mahdollistavat tulorekisterin tehokkaamman hyödyntämisen.

Sosiaali- ja terveysministeriössä nyt valmistelussa olevat tarvittavat tekniset ja sisällölliset muutokset annetaan hallituksen esityksinä ennen tulorekisterin käyttöönottoa.

Myös jatkossa sosiaaliturvan kehittämisessä on otettava huomioon tulorekisterin käyttö ja sen antamat mahdollisuudet. On muistettava, että tulorekisteri ei ole sosiaaliturvan kannalta päämäärä vaan tärkeä väline, jonka avulla voidaan pyrkiä sosiaaliturvan tavoitteiden entistä parempaan toteuttamiseen.

Hallitusneuvos

Mika Mänttari

